

รายวิชาสังคมศึกษา

รหัสวิชา สด๓๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต

ครูผู้สอน ครูฐิติรัตน์ ดิษฐวงศ์
ครูวรพรรณ ศรีอรุณ

เรื่อง...พุทธศาสนสภากาชาด

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑.

อธิบายความหมายและความสำคัญของพุทธศาสนสุภาษิต

๒.

วิเคราะห์แนวทางการปฏิบัติตนตามพุทธศาสนา

๓.

เห็นความสำคัญในการนำพุทธศาสนสุภาษิตมาเป็นแนวทางการปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

“นักเรียนเคยได้ยินหรือรู้จัก
พุทธศาสนสุภาษิตบ้างหรือไม่”

“อตุตา หิ อตุตโน นาโถ”

(อັต-ตา-หิ-อັต-ตะ-โน-นา-โถ)

คำแปล ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

วิธีอ่านภาษาบาลี

คำในภาษาบาลี เมื่อนำมาเขียนถ่ายทอด
เป็นภาษาไทยแล้ว จะมีลักษณะที่ควร
สังเกตประกอบการอ่าน ดังนี้

๑. ตัวอักษรทุกตัวที่ไม่มีเครื่องหมายใดอยู่บนหรือล่าง
และไม่มีสระใดๆ กำกับไว้ ให้อ่านอักษรนั้นมีเสียง

"อะ" ทุกตัว เช่น

อรหโต อ่านว่า อะ-ระ-หะ-โต

๒. เมื่อตัวอักษรใดมีเครื่องหมาย . (พินทุ) อยู่ข้างใต้แสดงว่าอักษรนั้นเป็นตัวสะกดของอักษรที่อยู่ข้างหน้า ผสมกันแล้วให้อ่านเหมือนเสียง อะ+(ตัวสะกด) นั้น เช่น

สมมา (สะ+ม = สัม) อ่านว่า สัม-มา

ยกเว้น ในกรณีที่พยานชนะตัวหน้ามีเครื่องหมาย
สระกำกับอยู่แล้ว ก็ให้อ่านรวมกันตามตัวสะกดนั้น
เช่น

พุทฺโธ อ่านว่า พุท-โธ

๓. เมื่ออักษรใดมีเครื่องหมาย ° (นฤคหิต) อยู่ข้างบน
ตัวอักษร ให้อ่านให้เหมือนอักษรนั้นมีไม้หันอากาศและ
สะกดด้วยตัว "ง" เช่น

อรหํ อ่านว่า อะ-ระ-หัง

แต่ถ้าตัวอักษรนั้นมีทั้งเครื่องหมาย ° (นฤคหิต) อยู่
ข้างบนและมีสระอื่นกำกับอยู่ด้วย ก็ให้อ่านออกเสียง
ตามสระที่กำกับ + ง (ตัวสะกด) เช่น

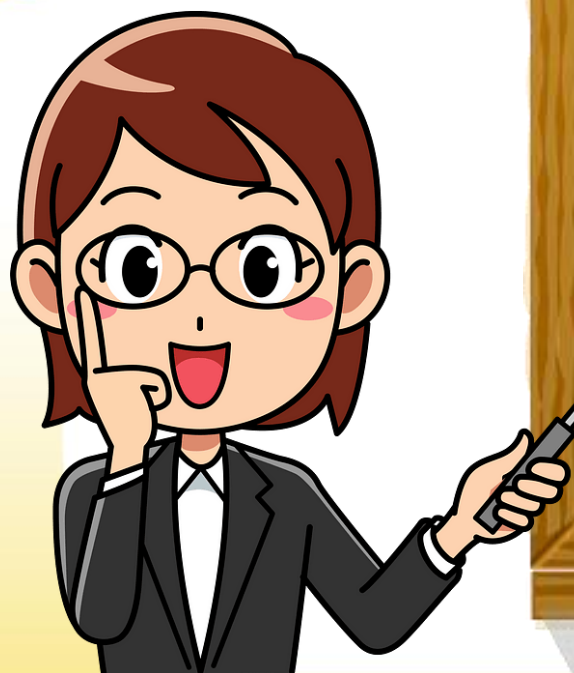
๔. เมื่ออักษรใดเป็นตัวนำแต่มีเครื่องหมาย . (พินทุ) อยู่ข้างใต้ด้วย ขอให้อ่านออกเสียง "อะ" ของอักษรนั้น เพียงครึ่งเสียงควบไปกับอักษรตัวตาม เช่น

สฺวากุขาโต อ่านว่า สะหวาก-ขา-โต

“ททมาโน ปิโย โหติ”

(อ่านว่า ทะ-ทะ-มา-โน-ปิ-โย-โห-ติ)

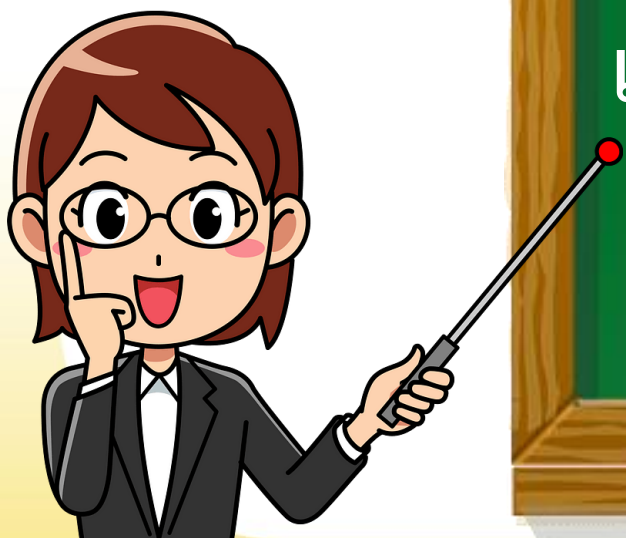
แปลว่า “ผู้ให้ย่อมเป็นที่รัก”

“โมกฺโข กลฺยาณียา สาธุ”

(โมก-โข-กัน-ละ-ยา-นิ-ยา-สา-ทุ)

แปลว่า “เปล่งวาจาไพเราะ ให้สำเร็จประโยชน์”

พุทธศาสนสุภาษิต หมายถึง สุภาษิตทางพระพุทธศาสนาที่เป็นคติ
เตือนใจให้นำไปปฏิบัติ ดังตัวอย่าง

ทตมาโน ปิโย โหติ (อ่านว่า ทะ-ทะ-มา-โน-ปิ-โย-โห-ติ) แปลว่า ผู้ให้
ย่อมเป็นที่รัก

การเป็นผู้ให้ คือ การเป็นผู้
เสียสละ แบ่งปัน ให้ความช่วยเหลือใน
ด้านต่าง ๆ แก่ผู้อื่น ให้แล้วผู้รับมี
ความสุข เช่น

การแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่น

พ่อแม่ให้ความรักความอบอุ่นต่อลูก

ช่วงนี้...อยากให้ครูเล่านิทาน เรื่องอะไร...???...เด็กๆ เลือกเลย...!!!

ครูให้ความรู้แก่ศิษย์โดยไม่ปิดบัง การให้ความช่วยเหลือ

การให้ความช่วยเหลือผู้ที่ตกทุกข์ได้ยาก ดังนั้นผู้ให้จึงย่อมเป็นที่รักของผู้รับเสมอ

โมกโช กลุยานิยา สารุ (อ่านว่า โมก-โช-กัน-ละ-ยา-นิ-ยา-สา-ทุ)
แปลว่า เปล่งวาจาไพเราะ ให้สำเร็จประโยชน์

วาจาไพเราะหรือพูดดี คือ การ
พูดแต่สิ่งที่ดีมีประโยชน์ เช่น พูดไพเราะ
อ่อนหวาน พูดแต่คำที่ก่อให้เกิดความ
สามัคคี และจะทำให้งานสำเร็จไปได้
ด้วยดี เช่น

พูดกับครูด้วยวาจาไพเราะ

ขนมที่หกลงพื้น
แล้ว ลูกต้องเก็บ
ไปทิ้งลงในถังขยะ
ให้เรียบร้อยนะคะ

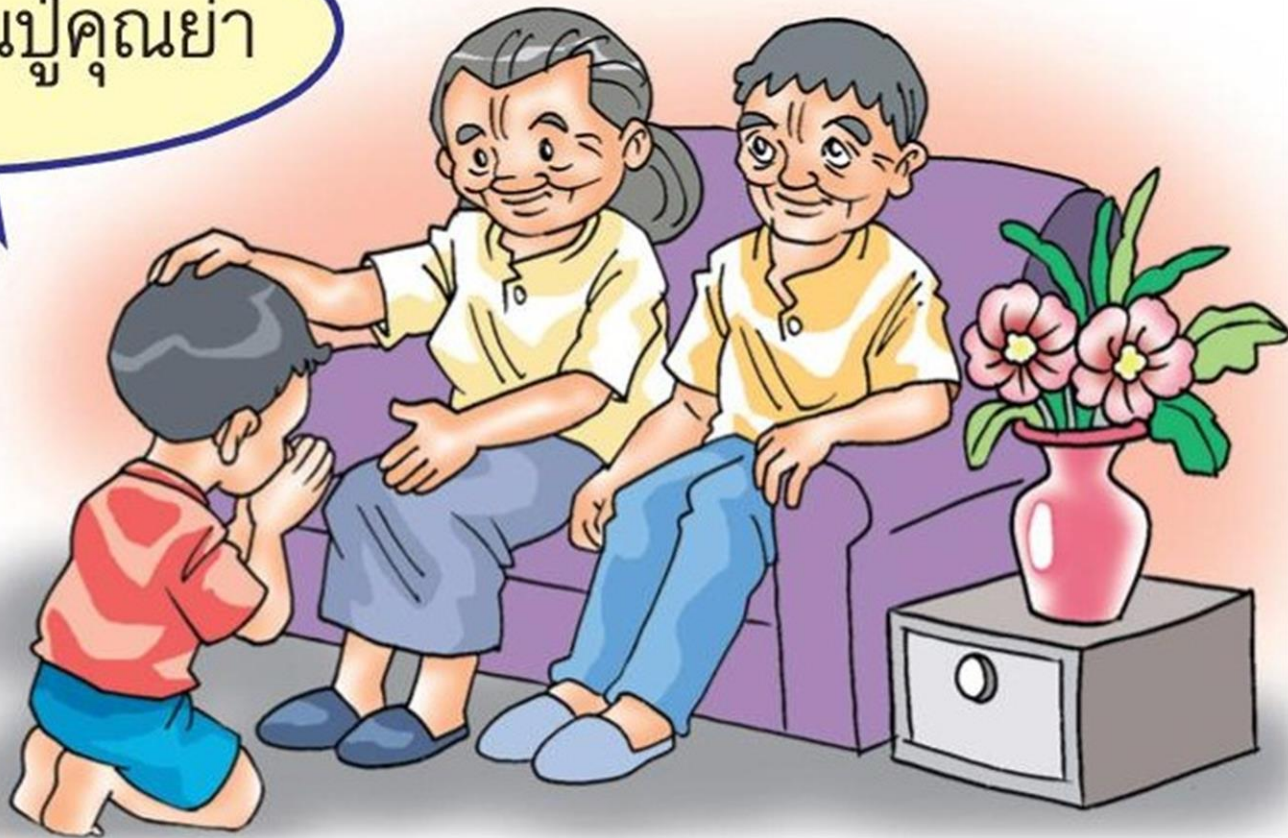

พ่อแม่ควรพูดกับลูกด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ลูก

ครูอาจารย์ควรสอนนักเรียนด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ และเป็นประโยชน์

สวัสดีครับคุณปู่คุณย่า

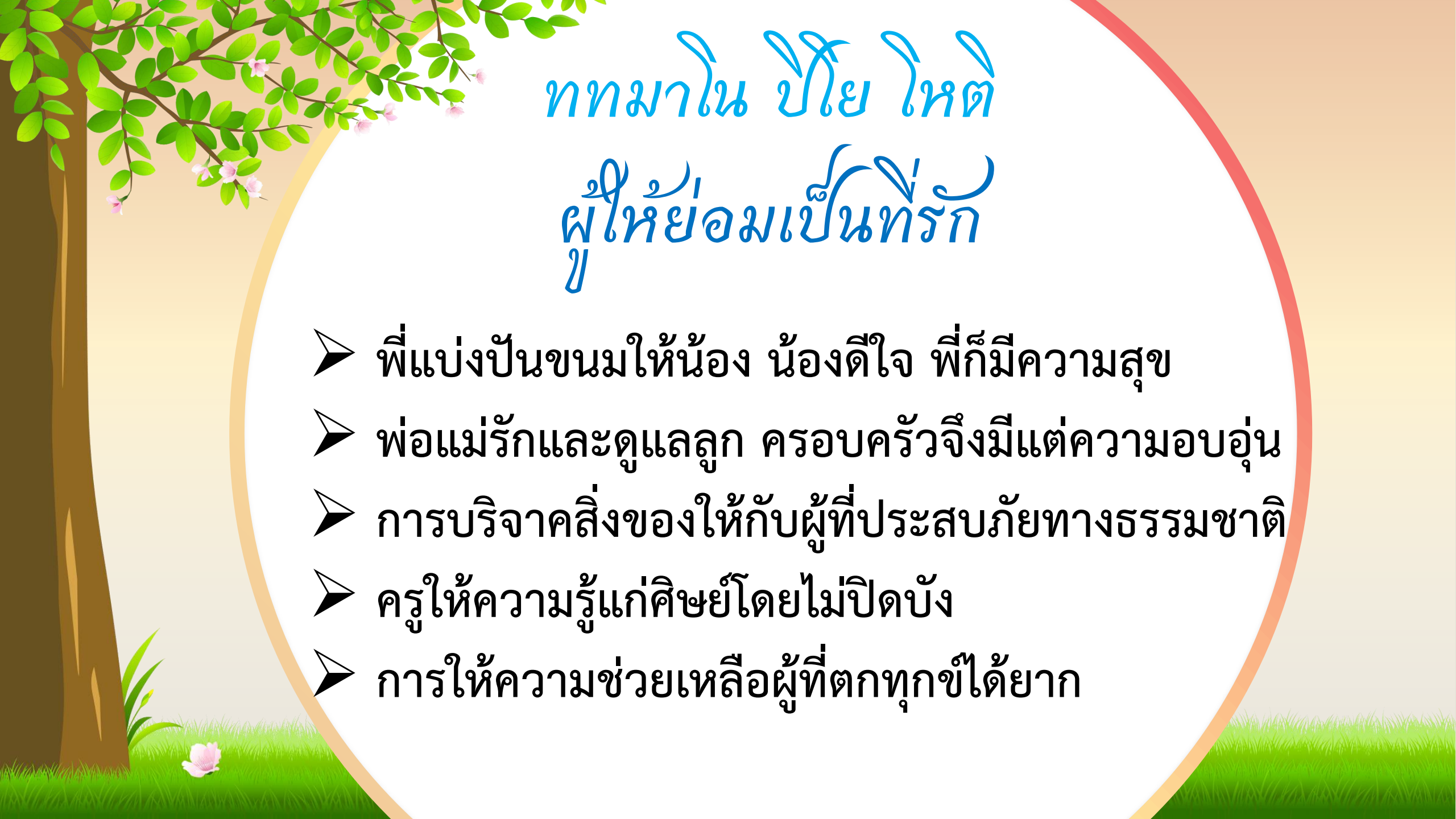
นักเรียนควรพุดกับพ่อแม่และครูด้วยวาจาที่สุภาพ การพุดจาไพเราะย่อม
เป็นประโยชน์ต่อตัวผู้พุดและผู้ฟัง

ให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างการ
ปฏิบัติตนที่สอดคล้องกับพุทธศาสนา

สุภาสิตทั้ง ๒ สุภาสิต

สุภาสิตละ ๑ ตัวอย่าง

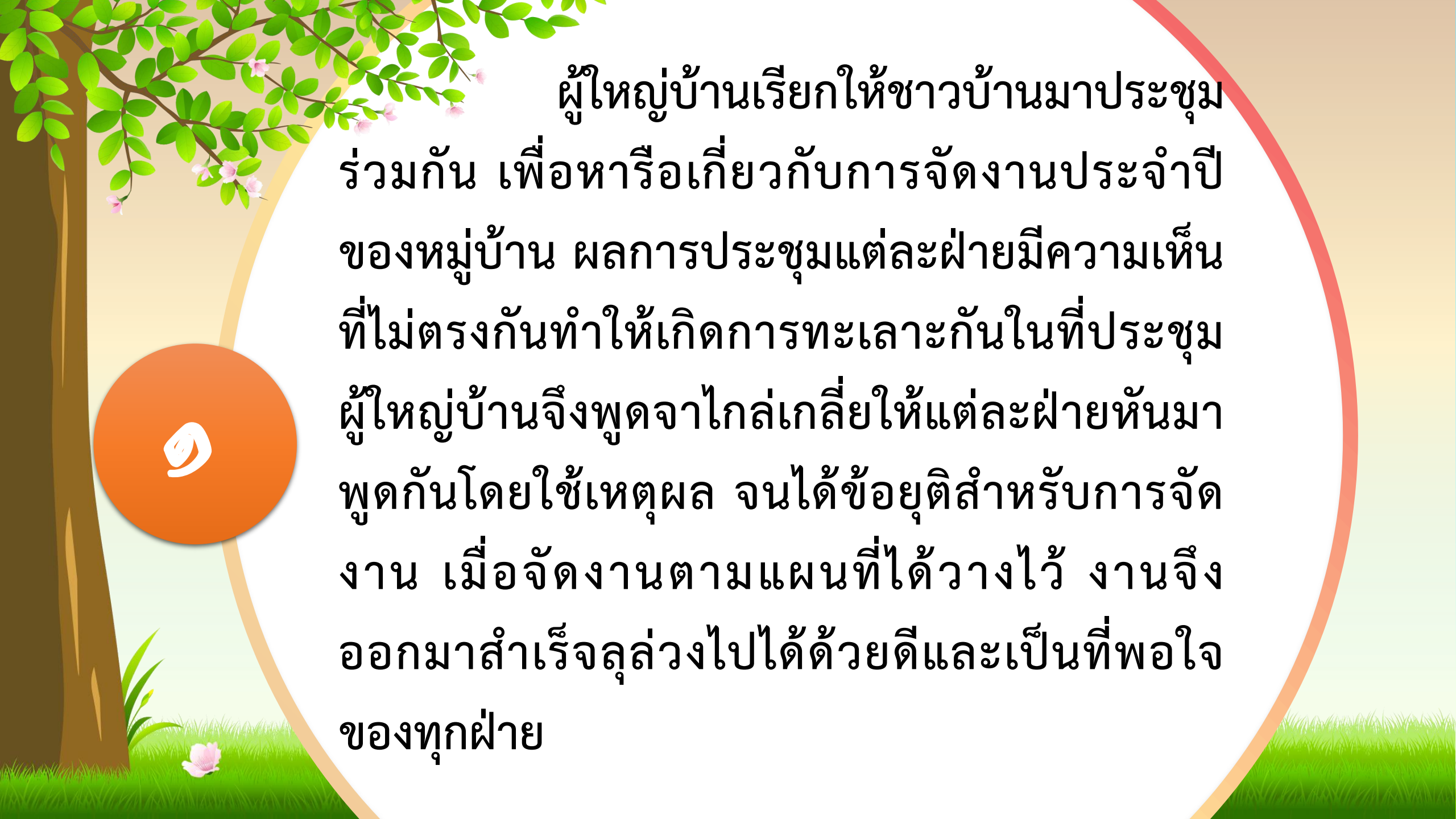
ททมาโน ปิโย โหติ ผู้ให้ออมเป็นรัก

- พี่แบ่งปันขนมให้น้อง น้องดีใจ พี่ก็มีความสุข
- พ่อแม่รักและดูแลลูก ครอบครัวจึงมีแต่ความอบอุ่น
- การบริจาคสิ่งของให้กับผู้ที่ประสบภัยทางธรรมชาติ
- ครูให้ความรู้แก่ศิษย์โดยไม่ปิดบัง
- การให้ความช่วยเหลือผู้ที่ตกทุกข์ได้ยาก

ไมกุไซ กลุยานैया สาร เปล่งวาจาไพเราะ ให้สำเร็จ

- นักเรียนพูดจาไพเราะกับเพื่อนในชั้นเรียน
- ถ้าเดินชนคุณครูหรือเพื่อน ๆ ต้องพูดว่าขอโทษ ครับ/ค่ะ
- นักเรียนควรพูดกับพ่อแม่และคุณครูด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ
- ถ้าต้องการยืมสิ่งของของเพื่อนต้องใช้คำที่สุภาพ
- การพูดกับผู้ใหญ่ต้องลงท้ายด้วยคำว่า ค่ะ/ครับ

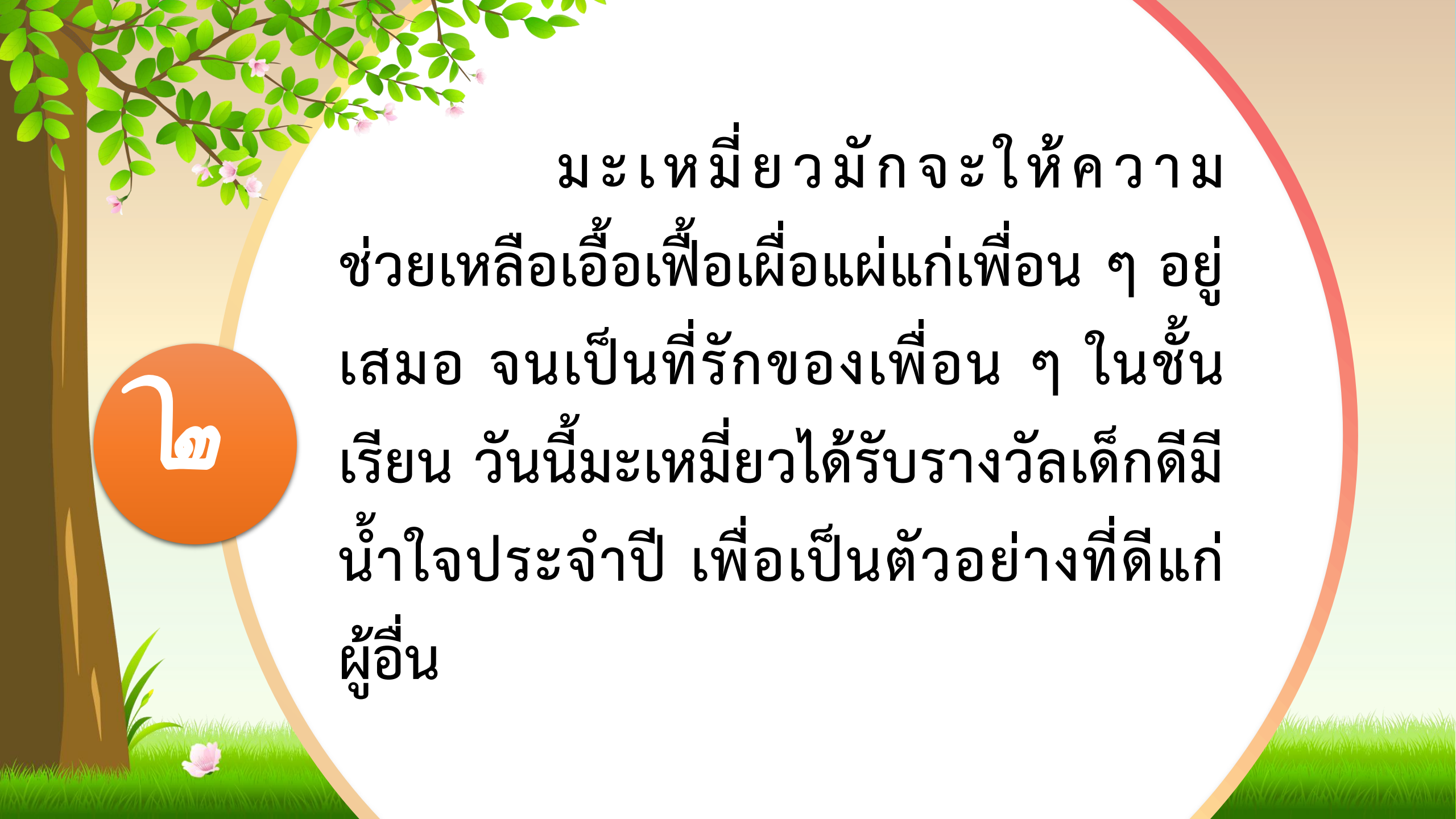
ผู้ใหญ่บ้านเรียกให้ชาวบ้านมาประชุม
ร่วมกัน เพื่อหารือเกี่ยวกับการจัดงานประจำปี
ของหมู่บ้าน ผลการประชุมแต่ละฝ่ายมีความเห็น
ที่ไม่ตรงกันทำให้เกิดการทะเลาะกันในที่ประชุม
ผู้ใหญ่บ้านจึงพูดจาไกล่เกลี่ยให้แต่ละฝ่ายหันมา
พูดกันโดยใช้เหตุผล จนได้ข้อยุติสำหรับการจัด
งาน เมื่อจัดงานตามแผนที่ได้วางไว้ งานจึง
ออกมาสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีและเป็นที่พอใจ
ของทุกฝ่าย

สอดคล้องกับพุทธศาสนาสภาชาติ

ททมาโน ปิโย โหติ

โมกฺโข กลฺยาณียา สาธุ

มะเหมี่ยวมักจะให้ความ
ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่เพื่อน ๆ อยู่
เสมอ จนเป็นที่รักของเพื่อน ๆ ในชั้น
เรียน วันนี้มะเหมี่ยวได้รับรางวัลเด็กดีมี
น้ำใจประจำปี เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่
ผู้อื่น

๒

สวดคล้องกับพุทธคำสอนสภาเขต

ททมาโน ปิโย โหติ

โมกฺโข กลฺยาณียา สาธุ

กิจกรรม

“มาช่วยหนูดีกันเถอะ ว่าเลือก
ทำแบบไหนดีนะ”

ชื่อ หนูดี ค่ะ

ชื่อ หนูดี ค่ะ

โดยให้นักเรียนวิเคราะห์
สถานการณ์ที่ครูกำหนดให้ ตรง
กับพุทธศาสนสุภาษิตใด และ
ควรปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ

สถานการณ์ที่ ๑

หนูดีไม่แบ่งปันของเล่นให้
เพื่อนๆ

ไม่ควร
ปฏิบัติ

๑. “ททมาโน ปิโย
โหติ”

๒. “โมกโข
กลุณิยา สาธุ”

สถานการณ์ที่ ๒

หนูดีให้เพื่อนเล่นของเล่น
ด้วยกัน

ควร
ปฏิบัติ

๑. “ททมาโน ปิโย
โหติ”

๒. “โมกโข
กลุยานิยา สารุ”

สถานการณ์ที่ ๓

หนูดีแบ่งปันอาหารสุนัขข้าง
ทาง

ควร
ปฏิบัติ

๑. “ททมาโน ปิโย
โหติ”

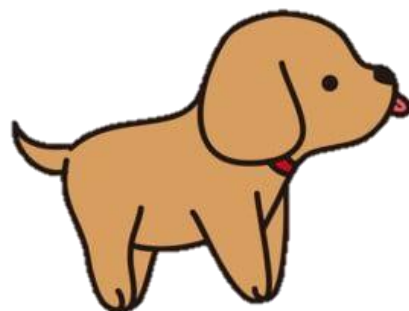
๒. “โมกฺโข
กลฺยาณียา สาธุ”

สถานการณ์ที่ ๔

หนูดีตะวาดไล่สุนัขไปให้ไกล

ไม่ควร
ปฏิบัติ

๑. “ททมาโน ปิโย
โหติ”

๒. “โมกโข
กลุยานิยา สารุ”

สถานการณ์ที่ ๕

เมื่อหนูดีเจอคุณครู หนูดีทำ
ความเคารพด้วยการสวัสดี
คุณครูทุกครั้ง

ควร
ปฏิบัติ

๑. “ททมาโน ปิโย
โหติ”

๒. “โมกโข
กลุณิยา สารุ”

สถานการณ์ที่ ๒

หนูดีไม่กล่าวคำว่า **สวัสดี**
เมื่อพบเจอครู

ไม่ควร
ปฏิบัติ

๑. “ททมาโน ปิโย
โหติ”

๒. “โมกโข
กลุณิยา สารุ”

สถานการณ์ที่ ๗

หนูดีเคารพเชื่อฟังพ่อแม่
โดยเก็บของเล่นตามที่พ่อแม่
บอกเมื่อเล่นเสร็จแล้วต้อง
เก็บให้เรียบร้อย

ควร
ปฏิบัติ

๑. “ททมาโน ปิโย
โหติ”

๒. “โมกโข
กลุณิยา สาธุ”

สถานการณ์ที่ ๘

หนูดีดื้อไม่ฟังพ่อแม่ ทั้งของ
เล่น โดยไม่เก็บให้เรียบร้อย

ไม่ควร
ปฏิบัติ

๑. “ททมาโน ปิโย
โหติ”

๒. “โมกโข
กลุณิยา สาธุ”

คำถามท้าทายวันนี้

จากสถานการณ์ดังกล่าว
ถ้านักเรียนเป็นหนูดีนักเรียนจะ
ปฏิบัติตนอย่างไร

- ต้องรู้จักการแบ่งปัน ไม่ว่าจะเป็น
สิ่งของหรืออาหาร ให้กับเพื่อนมนุษย์
และสัตว์
- ต้องให้ความเคารพต่อผู้ใหญ่ เชื่อฟัง
คุณพ่อคุณแม่ และคุณครูค่ะ

๕ ขั้นปฏิบัติ

คำชี้แจงนักเรียน

๑. นักเรียนศึกษาเรื่องพุทธศาสนสุภาษิตจากหนังสือเรียน
๒. นักเรียนทำใบงานที่ ๔ เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต
๓. นักเรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

คำชี้แจงครูปลายทาง

๑. ครูให้นักเรียนศึกษาเรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต จากหนังสือเรียน
๒. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๔ เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต
๓. ครูให้นักเรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ใบงานที่ ๔

เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต

คำชี้แจง

ให้นักเรียนอธิบายความหมายของ
พุทธศาสนสุภาษิต พร้อมทั้ง
ยกตัวอย่าง

ใบงานที่ ๔ เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต			
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง หลักธรรมเบื้องต้น			
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต			
รายวิชาสังคมศึกษา รหัสวิชา ๑๓๑๐๑		ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓	

คำชี้แจง ให้นักเรียนอธิบายความหมายของพุทธศาสนสุภาษิต พร้อมทั้งยกตัวอย่าง

พุทธศาสนสุภาษิต หมายถึง			

ทตฺตมาโน	ปิโย	โหติ	โมกโข	กตฺยาณิยา	สาธุ
ความหมาย			ความหมาย		
แนวทางการนำไปใช้			แนวทางการนำไปใช้		

ชื่อ.....นามสกุล..... ชั้น..... เลขที่.....

พุทธศาสนสุภาษิต
หมายถึง

ทตฺตมานุ ปิโย โหติ

ความหมาย

โมกฺโข กลฺยาณียา

ความหมาย

แนวทางการนำไปใช้

.....

.....

.....

แนวทางการนำไปใช้

.....

.....

.....

เฉลย

ใบงานที่ ๔

เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต

พุทธศาสนสุภาษิต
หมายถึง

คำสอนของพระพุทธเจ้าที่ปรากฏใน
คัมภีร์พระไตรปิฎก ซึ่งเป็นคำสอนสั้นๆ
เป็นคติเตือนใจที่สอนให้ปฏิบัติตาม

ททมาโน ปิโย โหติ

ความหมาย

ผู้ให้ย่อมเป็นที่รัก

โมกฺโข กลฺยาณียา

ความหมาย

เปล่งวาจาไพเราะให้สำเร็จประโยชน์

แนวทางการนำไปใช้

รู้จักแบ่งปัน ให้ความช่วยเหลือแก่
ผู้อื่น คนที่มีน้ำใจกับผู้อื่นย่อมเป็น
คนที่มีคนรักมาก

แนวทางการนำไปใช้

พูดแต่สิ่งที่ดี มีประโยชน์ ไม่สร้าง
ความแตกแยก พูดกับผู้อื่นด้วย
ถ้อยคำที่ไพเราะน่าฟัง

สรุปบทเรียน

พุทธศาสนสุภาษิต

พุทธศาสนสุภาษิต หมายถึง สุภาษิตทางพระพุทธศาสนาที่เป็นคติ
เตือนใจให้นำไปปฏิบัติ

ททมาโน ปิโย โหติ
ผู้ให้ย่อมเป็นที่รัก

- ➔ - พ่อแม่ให้ความรักความอบอุ่นแก่ลูก
- ➔ - การให้ความช่วยเหลือผู้ที่ตกทุกข์ได้ยาก
- ➔ - ครูให้ความรู้แก่ศิษย์โดยไม่ปิดบัง

โมกโช กลุยานิยา สารุ
เปล่งวาจาไพเราะ ให้สำเร็จ

- ➔ - นักเรียนควรพูดกับพ่อแม่และคุณครูด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ
- ➔ - ถ้าต้องการยืมสิ่งของของเพื่อนต้องใช้คำที่สุภาพ
- ➔ - การพูดกับผู้ใหญ่ต้องลงท้ายด้วยคำว่า ค่ะ/ครับ

เรื่อง...การสวดมนต์ไหว้ พระและแม่เมตตา

